K A M E D A

центр исследований и консалтинга

Тренинг

«Адам құқығын жоғарлатуға арналған КЕҰ-дың ұйымдық және институционалдық дамуы»

24-27 қыркүйек 2013

Махаббат Еспенова
Меруерт Сандыкбаева

1

Ұйымдық дамуды бағалау нәтижесі боыйынша КЕҰ-ға арналған негізгі тақырыптар

- Стратегиялық жоспарлау
- Фандрайзинг
- Қаржымен басқару
- *Желіні құру*

KAMEDA
центр исследований и консалтинга

2

МАҚСАТЫ:

Стратегиялық жоспарлау, фандрейзинг, әлеуметтік жобалау, желіні құру тақырыптары бойынша білім және дағдыларын беру арқылы КЕҰ өкілдерінің құзыретін ұйымдық және институционалдық дамуын жоғарлату.

KAMEDA
центр исследований и консалтинга

Тапсырмалары:

1. Стратегиялық жоспарлау алгоритмін қарастыру, меншікті стратегиялық жоспарлауға арналған негіздерді дайындау
2. Фандрейзинг ұғымындағы білімін және дағдыларын нығайту
3. Желіні құру сұрақтары бойынша білімдерін нығайту және желінің жұмысы жөнінде «қаңқасын» дайындау

KAMEDA

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЖОСПАРЛАУ

KAMEDA

«Стратегиялық жоспарлау» дегеніміз не?

- ***Стратегиялық жоспарлау*** ұйымның мақсатына жетуіне ықпал ететін, өзгеше стратегиялық дайындауға алып келетін іс-әрекеттердің жинағы мен шешім қабылдаулары арқылы көрсетілетін іс-шаралар
- ***Стратегиялық жоспарлаудың мәні*** «әр түрлі және ауыспалы жағдайда болатын ресурстардың бейімделуі мен компанияның мақсатына қойылған шарттардан тұрады.

KAMEDA

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЖОСПАРЛАУДЫҢ *4 НЕГІЗГІ ФУНКЦИЯЛАРЫ*

1. Ресурстарды үлестіру және жобалар мен бағдарламаларды таңдау

2. Сыртқы ортаға үйрену

3. Ішкі координация мен уәждеме (мотивация)

4. Ұйымдық стратегияларды сезіну

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Стратегиялық жоспарлаудың алгоритмі

ҚАЖЕТТІЛІК
- Стратегиялық жоспарлау қажеттілігін бағалау
- Ұйымның құндылығын, міндетін және болашағын көруді талқылау

АНАЛИЗ
- Міндетін жүзеге асыру бойынша мүмкіндігін анықтау және сыртқы ортаның анализі
- ҮЕҰ жүзеге асыра алатын мүмкіндігін анықтау және сыртқы ортаның анализі
- Жалпылау, тұтқалы жетістік факторларының анализі, сонымен қатар ҮЕҰ-ның ішіндегі тұтқылы сәттерді анықтау

СТРАТ ЖОСПАРДЫ ӘЗІРЛЕУ
- Қызметтерді жүзеге асыру және ұйымды дамыту бойынша стратегиялық мақсаттар
- Қойылған стратегиялық мақсаттарға сай, ұйымның мүмкіндіктерін жоғарлату - қызметтерін жүзеге асыру мен жоспары бойынша бағдарламалар, жобалар және қызмет көрсету жүйесін қалыптастыру

ЖОСПАР КЕСТЕСІ
- Стратегиялық мақсатқа жету үшін

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

1 ҚАДАМ:
СЖ қажеттілігін бағалау
Әрбірімізге осы неге өте маңызды?

- Өзінің ұйымын жақсарту тілегі;
- Қызмет көрсететін адамдарына сапалы көмек беру;
- Көп ақша табу тілегі;
- Басқару жағынан жаңа тәжіріби алу тілегі;
- …..???????

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

2 ҚАДАМ-
Елестету, міндет, құндылық

Көрініс - ол ойымыздағы болашақ сурет, немесе, басқа сөзбен айтқанда, болашақтағы көрініс

Міндет (арналу) – елестеткен көріністі жетістікке жеткізуге арналған бағыт, ұйымның не үшін керек екенің түсіндіретін қысқаша тұжырымдама.

Сіз не істейсіз? *Сіз не үшін* керексіз?

Сіз кім үшін жұмыс істейсіз? – деген сұрақтарға жауап қосады.

Құндылықтар дегеніміз - барлық адамзаттың, жеке дара адамның бағытын анықтайтын қоғамдық идеалдарды іске асыратын идеялар жиынтығы.

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Мысал: МБҚ - мүгедек балалар қоғамы

- Әр бала бірдей мүмкіндігі бар қоғамда өмір сүруге құқылы
- Ерекше қызметті талап ететін балаларға біз жарқын өмір сүруге мүмкіндік тудырамыз
- Біздің балаларымызға жақсы өмір сүруге мүмкіндік тудырамыз

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Мысал: Сенің KZ - Твой KZ

Көрініс

Әрбір жас жеткіншек өз мәселелерін шеше алады және басқаларға көмектеседі

Міндеті

14-22 жастағы жастар мен жасөспірімдерді оқыту, психологиялық көмек көрсету арқылы олардың көзқарастарын өзгерту, жақсы ойлар ойлауға бағыттау

Ұраны

Өзіңді сүй, елді сүй, өмірді сүй

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

2 ҚАДАМ-Ұйымдағы жұмыстың негізгі бағыты және міндеті және олардың қазіргі жағдайдағы бағасы

Нұсқаулар: 1. Ұйымыңыздың міндетін жазыңыз 2. Міндетіңізде белгіленген жұмыстың негізгі бағытын белгілеп жазыңыз **3. Командадағы адамдармен жалпы пікірге келіңіздер – міндетті түзетуге қажеттілік бар ма, бар болса – нақты қандай түзетулерді міндетке немесе негізгі жұмыстың бағытына еңгізу керек.**
Ұйымның міндеті (ұйым кімдер үшін жұмыс істейді, негізгі клиенттер/көмек алушы мақсатты топтың мәселелерін шешеді, қалай шешеді):
Ұйымдағы жұмысытың негізгі бағыттың мінездемесі:
Ұйымдағы жұмыстың негізгі бағытын өзгерту/кеңейту/міндетін қысқырту немесе өзгерту қажет па? Қажет болса, қалай істейсіз:

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Мысал: «КАМЕДА»қоғамдық қорының міндеті:

Консалтингтік қызмет көрсету және зерттеу бағдарламаларын жүргізу, оқыту бағдарламаларын жүзеге асыру арқылы бизнес құрылымдарды, мемлекеттік, қоғамдық ұйымдық корды күшейту

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Мысал: Мүгедек балалар қоғамының міндеті

Қоғамда жобаларды жүзеге асыру және жергілікті халықты қатыстыру арқылы мүмкіндігі шектеулі балаларға және олардың отбасыларына заңды мүдделерін қорғауда және әлеуметтендіруде жан-жақты көмек көрсету

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Мысал: «ВИЧпен өмір сүретін адамдар» ҚО құндылықтары

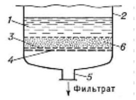

- Ұйымдар мен желі жұмыстарының жүзеге асырылуы мен жоспарлауда ВИЧпен өмір сүретін адамдар мен олардың жақындарының белсенді қатысуы
- Қауымдастық алдындағы жауапкершілік
- Жолын ұстаушылық
- Адамдар мен ұйымдар арасындағы айырмашылықты сезіну
- Ортақ мақсатқа жету үшін бірігу қажет

KAMEDA 16

Мысал: «ВИЧпен өмір сүретін адамдар» ҚО құндылықтары (жалғасы)

- Біз өз қызметімізді сатпаймыз,біз мақсатымызға қарай алға жүреміз. Бізге тапсырыс берушілер емес, партнерлер керек. Біздің ойымызды бөлісетін әр түрлі адамдар мен ұйымдармен жұмыс жасауға дайынбыз.
- ВИЧпен өмір сүретін адамдар қауымдастығы мен олардың жақындарында күш-жігер және ресурстар баршылық. Сондықтан да біз көмек сұрап қана қоймаймыз, сонымен қатар көмегімізді ұсынамыз.

KAMEDA 17

Негізгі құндылықтар/принциптер «Сенің KZ»

СТРАТЕГИЯ ЖӘНЕ ЖОСПАРЛАУ
АШЫҚТЫҚ ЖӘНЕ ТҮСІНІКТІЛІК
ИКЕМДІЛІК ЖӘНЕ МОБИЛЬДІЛІК
БІР ІЗДІЛІК ПЕН ЖҮЙЕЛІЛІК
МАҚСАТҚА ЖЕТУ ЖОЛЫНДАҒЫ КЕЗЕҢДЕР
БАРЛЫҚ ЖОБАЛАРДЫҢ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІЛІГІ
МӘСЕЛЕЛЕРДІ ШЕШУГЕ КЕШЕНДІ ТӘСІЛДЕМЕ
ӨЗ ІСІНЕ ЖӘНЕ ЖАСТАРҒА ДЕГЕН ІЛТИПАТ
ТҰТЫНУШЫ ЖАҒЫНА ОППОНЕНТТЕРДІ ЖИНАУ
ЖАҢА ҮРДІСТЕГІ ЖӘНЕ ҚОЛДАНУДАН ӨТКЕН ЖҰМЫС ТӘСІЛДЕРІН ҚОЛДАНУ

KAMEDA

Стратегиялық жоспарлаудың нышанында ақпарат жинау және талдау

- Ақпарат жинау және талдау
(бұл не және неге керек?)

- КЕҰ мұны қалай істей алады?

Стратегиялық жоспарлаудың нышанында ақпарат жинау және талдау

Бізге қандай ақпарат қажет? Біз не білгіміз келеді?

1. Бұл салада кім жұмыс істейді
2. Қандай жобалар жүзеге асты
3. Кіммен жұмыс жасауға болады?
4. Қандай қаржыға үміттенуге болады?

20

Стратегиялық жоспарлаудың нышанында ақпарат жинау және талдау

Қажетті мәліметтерді кімнен аламыз?

1. Біздің мақсатты топ
2. Басқа КЕҰ
3. Үкіметтік ұйымдар
4. Жалпы аудандағы халықтан
5. БАҚ (тілшілер)

Стратегиялық жоспарлаудың нышанында ақпарат жинау және талдау

Ақпаратты қалай жинау керек

1. сұраныс-хаттар
2. телефон шалу
3. сауалнама жүргізу
4. топ өкілдерімен кездесулер
5. құжаттарды оқу және талдау
6. маңызды адамдармен, маңызды айналамен жеке кездесулер жүргізу

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

3 ҚАДАМ
Маңызы бар ортаны талдау

Нұсқаулар :
1.Сіздің қызмет бабыңызға әсерін тигізетін нақты және потенциалды субьектілерді (ұйымдар,топтар) жазып алыңыз.
2.Жазып алған субьектілерді келесі категория бойынша топтаңыз: қызмет алушы адамдар (благополучатели), донорлар, серіктестер, бәсекелестер (конкуренты), қарсыластар.
3.Барлық субьектілердің талдауын жасаңыз, ол үшін таблица қолданыңыз.

Қызмет алушы адамдар (благополучатели)	Донорлар	
Серіктестер	Бәсекелестер	Қарсыластар

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

3 а ҚАДАМЫ
Қоршаған ортаны бөлшектеп талдау

Қызмет алушы адамдар

Топтың мінездемесі (қысқаша мәлімет, саны, география және т.б.)	Топпен өзара жұмыс	Топ мүшелерінің қажеттіліктері, қызығушылықтары	Олардың қажеттіліктеріне сай біздің ұсынысымыз

Донорлар/тапсырыс берушілер

Топтың мінездемесі (қысқаша мәлімет, саны, география және т.б.) [2]	Топпен өзара жұмыс	Топқа қатысты біздің мақсатымыз (не күтеміз)	Топ мүшелерінің қажеттіліктері, қызығушылықтары	Олардың қажеттіліктеріне сай біздің ұсынысымыз	Топпен байланыс

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

3а ҚАДАМЫ
Айналаны детальды түрде талдау (жалғасы)

Серіктестер

Топтың мінездемесі (қысқаша мәлімет, саны, география және т.б.)	Топпен өзара жұмыс	Топ мүшелерінің қажеттіліктері, қызығушылықтары	Олардың қажеттіліктеріне сай біздің ұсынысымыз

Бәсекелестер

Бәсекелестің қысқаша мінездемесі	Не үшін бәсекелесеміз	Біздің жігерлі және осал жағымыз	Бәсекелестің жігерлі және осал жақтары

ҚАРСЫЛАСТАР Қарсыластың қысқаша мінездемесі	Қарсылас болудың себептері (олардың қызығушылықтары, қажеттіліктері)	Мүмкін жағымсыз нәтижелер/қарсыластың іс-әрекеті	Қарама-қарсы ұсыныстар,

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

SWOT анализі – стратегиялық жоспарлаудың бір бөлігі

- **S - Strengths** (Ұйымның ішкі күшті жақтары қандай ?)
- **W – Weaknesses** (Ұйымның ішкі әлсіз жақтары қандай?)
- **O – Opportunities** (Ұйым мұратына жету үшін сырттан келетін қандай мүмкіндіктерді пайдалана алар еді?)
- **T – Threats** (Ұйым мұратына жету жолында, сыртқы қатерлер немесе ортадағы өзгерістер қандай қиыншылықтар туғызар еді?)

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Маңызды!!!!!

- ✓ SWOT анализ мәліметтерді жинау және талқылау нәтижесінде орындалады, алынған мәліметтерді пайдалана отрып, ұйымның табысты дамуына арналған шешім қабылдау мақсатымен істеледі
- ✓ «оң жақтағы тізбекті сол жаққа», басқаша сөзбен, әлсізін күшті жаққа, қауіпті мүмкіндікке айналдыру, ал мүмкіндіктерді күшті жаққа ауыстыру маңызды
- ✓ SWOT – анализ шешім қабылдауға және жаңа ойларды жетілдіруге бағытталу керек
принятие решений, а не внутрь организации
- ✓ SWOT – анализді автоматты түрде қолданған маңызды

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

4 ҚАДАМ
Мүмкіндік пен Қауіптер

Нұсқаулар:
1. Макро-деңгейде сыртқы ортаның анализін жүргізіңіз. Сіздің қызметіңізге татымды әсерін тигізетін немесе экономикалық, саяси, әлеуметтік және технологиялық салада тікелей қатынасы бар үш негізгі беталысты белгілеңіз.
2. Қызметіңіздің іске асуына және дамуына әсер ететін сырттан келетін негізгі бөгеттерді беталыс анализі негізінде белгілеңіз

Мүмкіндіктер	Қауіптер

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

5 ҚАДАМ
Ұйымның әлді және әлсіз жақтары

Нұсқаулар:
1.Ұйымның ішкі ортасына талдау жүргізіңіз. Ұйымның қызметін жүзеге асыратын мүмкіндіктердің әлді және әлсіз жақтарын қарастырыңыз.
2.Ұйымның дамуына әсер ететін әлді және әлсіз жақтардың қайсысы сын көтеретінін топта келісіп алыңыздар.

Әлді жақтары	Әлсіз жақтары

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

6 ҚАДАМ
ЖЕТІСТІКТІҢ МАҢЫЗДЫ ФАКТОРЛАРЫ

Нұсқаулар:
1.Сыртқы және ішкі ортаны талдау негізінде анықталған қызмет бағыттарының табыс көзін анықтаңыз - сыртқы және ішкі мүмкіндіктер мен қауіптердің негізін анықтау және олармен жұмыс жасау.
2.Топ мүшелерінің ойын ортаға салып , 4-8 маңызды факторды белгілеңіз.

Қызметті жүзеге асырудың негізгі факторлары	Ұйымның сыртқы ортамен қатынасын дамытатын негізгі факторлары	Ұйымның ішкі ортасын дамытатын негізгі факторлары

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

7 қадам
СТРАТЕГИЯЛЫҚ МАҚСАТ ҚОЮ

Нұсқаулар:
1.Негізгі факторлар негізінде қызметтің жүзеге асыру стратегиялық мақсатын анықтау.

Қызметтің жүзеге асыру стратегиялық мақсаты	Ұйымдық дамытудың стратегиялық мақсаты	
	Маңызы бар ортамен қарым-қатынастың даму стратегиялық мақсаты	Ұйымның ішкі потенциалының даму стратегиялық мақсаты

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

SMART Өлшемі

- **S**pecific Нақтылық

Тапсырмаға байланысты қалай, қай жерде, қашан және қандай жағдай өзгеретіні түсінікті ме?

- **M**easurable Өлшемділік

Мақсатына қарай өлшемге қойылады ма (мысалы, неше адамға қызмет көрсетіледі немесе көрсеткіштер арттырылады)?

- **A**rea-specific Аумақтық

Нақты халық санын немесе белгілі бір аумақты көрсетеді ме (жынысы, жасы, аумақ т.с.с)?

- **R**ealistic Шынайылық

Әрбір тапсырмада көрсетілгендей, жоба қандай да бір өзгерістер еңгізе алады ма?

- **T**ime-bound Анықтылық

Тапсырмада белгілі бір уақыт арасында жетістіктерге жетуі көрсетіледі ме (мысалы, жобаның бірінші алты немесе он екі ай ішінде)?

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

8 ҚАДАМ Стратегиялық жоспарды жүзеге асыру бойынша жұмыс жоспары – кестесі

Нұсқаулар:
Стратегиялық жоспар негізінде алты айлық кесте-жоспар құрыңыз.Топ ішінде міндеттерін белгілеп кесте-жоспарды жүзеге асыруда бірдей келісуге келіңіз.

Ұйымның қызметі

Қызметтің стратегиялық мақсаты	Әр мақсат бойынша 6 айға қойылған міндет	Іс-әрекет жоспары, жауаптылар, қойылған міндеттердің күтілетін нәтижесі	Жүзеге асыру айлары					
			1	2	3	4	5	6

Ұйымның потенциалын көтеру және ұйымдық дамыту

Ұйымдық дамытудың стратегиялық мақсаты	Әр мақсат бойынша 6 айға қойылған міндет	Іс-әрекет жоспары, жауаптылар, қоыйылған міндеттердің күтілетін нәтижесі	Жүзеге асыру айлары					
			1	2	3	4	5	6

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Фандрейзинг

KAMEDA

КЕҰ-ның тұрақтылығы дегеніміз не?

Ұйымның тұрақтылығы –

Сыртқы және ішкі ортада өзгерістер болып жатқан жағдайда нәтижелік жұмыс істеу қабілеті

KAMEDA

Тұрақтылықтың түрлері

- Ұйымдастыру-экономикалық тұрақтылық
- Қаржы-экономикалық тұрақтылық

36

KAMEDA

Ұйымдастыру-экономикалық тұрақтылық

- Ұйымның міндеті
- Ұйымдағы жұмыстың бағытындағы стратегиялық жоспардың жүзеге асуы
- Бақылау және бағалау жүйесі
- Соңғы және арадағы жеткен нәтижелер

KAMEDA 37

Қаржы-экономикалық тұрақтылық

- Фандрейзинг жоспарының бар болғаны
- Әртараптандырылған (диверсифицированный) қаржы қоржыны
- Тиімді жұмсалған анализін жүргізу

KAMEDA 38

Фандрейзинг деген не?

- Фандрейзинг – бұл әлеуметтік бағдарламаларды жүзеге асыру үшін және коммерциялық емес жобаларды қолдау үшін қаржы жинау.

KAMEDA

Фандрейзинг – бұл …

…қойылған мақсатқа жету үшін қашан, қай жерде болмасын адамдардан керегіңді алу.

KAMEDA

Фандрейзинг циклі

KAMEDA

Фандрейзингтегі маркетинг

Маркетингтік орта – ұйымның айналымы (алғашқы және қайталанған тұтынушылар) және ұйымның қызметкерлері.

Маркетингтің құрылымы:

- ӨНІМ
- ТҰТЫНУШЫЛАР
- БАҒАСЫ
- КӨЗІ (ОРНАЛАСҚАН ЖЕРІ)
- ӨНДІРУ
- ӨНІМДІ ЖЫЛЖЫТУ

KAMEDA

Қаржы! Оны қайдан іздеу керек?

- Шетел қорларының гранттары
- Мемлекеттік әлеуметтік тапсырыстарға қатысу
- Жергілікті қорлардың қаражаты
- Ақылы қызметтер, әлеуметтік кәсіпорындар
- Мүшелік жарналар
- Демеушілерге жүгіну

Қаржы! Оны қайдан іздеу керек?

- Қайырымдылықты тарту
- Несие
- Жүзеге асқаннан бөлек операциялар (депозиттер, құнды қағаздар, өз мүлкін жалға беру)
- Үкіметтік және жергілікті мемлекеттік ұйымдардың дотациялары
- Қаржыны үнемдеу

Фандрейзинг жоспары

- Фандрейзингтің жуық мерзімге қойылған міндеті
- Ресурс көзі мен күтілетін мөлшерлер
- Іс-шаралар
- Жауаптылар
- Әрбір іс-шараның уақытша ауқымы?
- Фандрейзингпен басқару

Фандрайзингтің стратегиясы бойынша ұсыныстар

- Алдын ала ойлау – ең болмаса 2-3 жылға (3-5 жыл ең жақсы кезең)
- Ақша біткенің күтпеңіздер
- Бастысы ақша емес, бастысы - іс
- Жұмысқа не керегін анықтап алыңыздар
- Жергілікті сыйлаушылардың санын көбірек қатыстыруға тырысыңыздар
- Сіздің ұйымыңыздың саясаты
- Жарнамалау туралы ұмытпаңыздар
- Үнемді болыңыздар

KAMEDA

Фандрайзингтің стратегиясы бойынша ұсыныстар

- Қауіпті кәсіпорынннан аулақ болыңыздар
- Фандрайзингпен айналысатын жақсы команда таңдаңыз
- Қолдаймын деген уәдесін алу
- Болып жатқан істердің бақылауын жасаңыз
- Ұзақ болашақты құрыңыз
- Өткен тәжірибеде болашағыңызды құрыңыз
- Сіздің өткен тәжірибеңіз

KAMEDA

Әлеуметтік жобалау

KAMEDA

Анықтау

- Жоба
- Бағдарлама
- Бастама (Инициатива)

- Өзгертуді жобалау
- Нақты мақсаты бар
- Өзара әрекеттесетін қызмет түрлері бар
- Жүйелік түрде, белгілі ретімен орындалады
- Шектеулі және алдын-ала белгіленген ресурстары бар
- Шектеулі және алдын-ала белгіленген уақыты бар
- Жаңа, бірегейлік (уникальность) (күнделікті жұмыс емес)

© Компания «Процесс Консалтинг», 2010

Бағдарламаның жобадан айырмашылығы

Бағдарлама – бұл мақсатқа жету жолында өз үлесін қосатын жобалардың құрамы.

Жобаның өмір сүру циклы

Ұсыныстың компоненттері

Ұсыныс беруші туралы ақпарат
Мәселенің мән-жайы
Жобаның мақсаты мен міндеті
Күтілетін нәтиже
Жобаның жұмыс жоспары
Серіктестер, жобаның бенефициарлары
Жобаның тұрақтылығы
Жобаның қауіпі
Жобаның бақылауы мен бағалауы
Бюджет

52

CAPACITY STATEMENT ұйымы туралы ақпарат

Ұйымның атауы,тіркеу нөмірі
Банктік деректер
Ұйымның миссиясы
Қызметтің бағыттары
Ұйымның клиенттері
Ұйымның серіктестері
Ұйымдық құрылым
Бағдарламалық бағыттағы тәжірибе
Қаржыландырудың көзі
Ұйым ресурстары
Жобаны/бағдарламаны/ жүзеге асыру тәжірибесінің сипаттамасы
.....

53

Оценка потребностей
Needs assessment

Қажеттілік - *өмір сүру мен даму үшін адамға керекті қажеттіліктер*

Маркетингті құрайтындар

Өнім
Тұтынушылар
Баға
Бастау (орналасқан жері)
Өндіріс
Заттың өтімділігі

54

Қатысу концепциясы

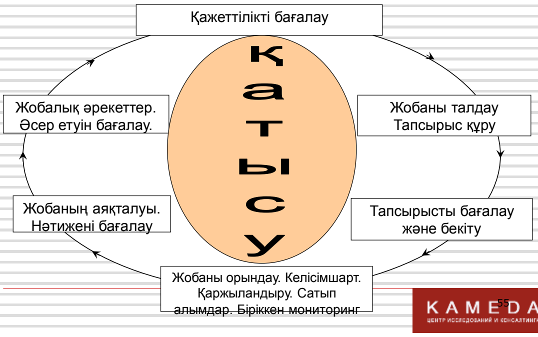

Бірігіп бағалаудың үш негізі

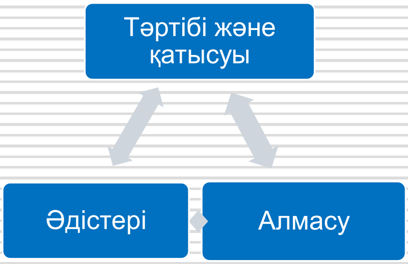

Мәселені қою
Relevance of the Action

Себептері
- Осындай мәселе неліктен болып тұр?
- Бұл мәселе қандай себептерден туылып тұр?
- Мәселелер өзара байланысады ма?

Болатын салдары
- Мәселенің қандай салдары болады?
- Қанша адамдарға әсерін тигізеді?
- Саяси, мәдени және экономикалық айқын салдары бар ма?

Не ұсынылады

Мәселені қою
Background

Түйінді сандар:

• Қазақстанда әйелдер арасындағы онкологиялық науқастар ішінде сүт безі қатерлі ісігі бірінші орын алады;

• Жыл сайын 3000 жаңа науқастар диагностика өтеді, оның ішінде 800 -і Алматы қаласы бойынша (26%);

• Соңғы 20 жылда сүт безі қатерлі ісігінен өлім жағдайлары 10% өсті;

• Қазақстанда жыл сайын сүт безі қатерлі ісігінен 1 300 әйел қайтыс болады, 1000 астам отбастары анасыз, жұбайсыз, әпкесіз, доссыз қалады;

• Сүт безі қатерлі ісігімен ауыратын әйелдердің 42% дәрігерге ең соңғы кезеңде ғана қаралады.

KAMEDA 58
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Ұсыныстың компоненттері: Мәселені қою

Қазақстан Республикасында соңғы он жылдықта ауру-сырқаулықты бағалау кезінде әйелдер арасындағы онкологиялық науқастар ішінде сүт безі қатерлі ісігі бірінші орын алады, ал 2011 жылы Қазақстан халқының онкологиялық қауымдалыс арасында бірінші орынға шықты, 100 мың халық санына 20,6 оқиғасын құрап отыр, деп «Санофи-Авентис Казахстан» ЖШС баспасөз қызметі хабарлады. ¼ бөлігінен артық әйелдер арасындағы онкологиялық науқастар ішінде сүт безі қатерлі ісігі құрайды. Өлімдерді бағалау арасында барлық қатерлі ісіктер ауруының ішінде 3 орын алады. Халықтың картаюына байланысты жаңадан пайда болатын ісіктер ауруына шалдығу қауіпі өсіп келуде.

Оңтүстік астанада сүт безі қатерлі ісігі арасындағы онкологиялық науқастар ішінде 1 орын алады. Өткен бес жылда бірінші рет ауырған әйелдер саны 434 тен 472-ге өскен, бірақ асқынып кеткен ауру саны 2007ж. 7%-дан 2011ж. 3 % дейін төмендеген.

KAMEDA 59
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Ұсыныстың компоненттері: Мәселені қою

Маммографиялық скрининг Қазақстанда 2008 жылдан бастап еңгізілген. Бірақ, өткен жылдан ғана скрининг европалық стандарттар талаптарына сәйкес келді. Сонымен қатар, маммологиялық орталықтар мен алғашқы медициналық-санитарлық көмек көрсету мекемелерінде арнайы құрал-жабдықтар жетіспейді. Медициналық қызметкерлердің жұмысы көп, сондықтан барлық жағдайларға сапалы көңіл бөлуге үлгермейді.

Әйелдердің өздері бұл мәселеге ешбір көңіл бөлмейді, Қазақстанның әрбір екінші әйел адамы өз еркімен қаралудан өтуге ешқашан ойланбаған да. Ресми статистикаға сәйкес, біздің елімізде сүт безі қатерлі ісігімен ауыратын әйелдердің 42% дәрігерге аурудың ең соңғы кезеңінде ғана қаралады.

Осы мәселеге байланысты, сүт безі қатерлі ісігінің алдын алу, оның алғашқы кезеңінде анықтайтын жұмыстары жөнінде іс-шаралар жүйелі түрде жүргізілуін қажет етеді.

KAMEDA 60
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Мәселелер шежіресі

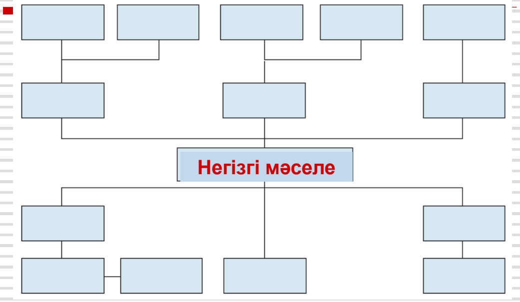

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

МЫСАЛ «Мәселелер шежіресі» (2)

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Жобаның мақсаты:
Project Goal:

Жобаның мақсаты ұйымның қол жеткізуге жоспарлап отырған, күтілетін нәтижелерін көрсетеді.

Жобаның мақсаты әрдайым әлеуметтік маңыздылығын құрайды.

Күтілетін нәтижені қысқаша тұжырымдаңыз.

- қойылған мәселенің шешілуін қалай көресіз
- соңғы нәтижені қаншалықты айқын көресіз

63

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Ұсыныстың компоненттері: Жобаның тапсырмалары:

Жобаның тапсырмалары – тұжырымдалған мәселелерді шешуге және белгіленген мақсаттарға жетуге бағытталған, нақты жетістіктер топтамасы.

Тапсырма, процесс емес, соңғы нәтиже болып табылады.

Тапсырмаларды жазған кезде, процесті белгілейтін сөздерді қолданбаңыз. Оның орнына, «аяқталатын» көрсеткіштерін қолданыңыз.

KAMEDA ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА 64

Мақсаттарды қою мысалы

ЖОБА: ӘЙЕЛ ДЕНСАУЛЫҒЫ

Жобаның мақсаты:

Сүт безі қатерлі ісігінің салдарынан болатын әйелдер өлімінің деңгейін азайту және емделіп жатқан немесе ем алып болған әйелдердің өмірінің сапасын жоғарлату.

KAMEDA ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА 65

Жобаның тапсырмалары Project objectives

Мақсаты:

Сүт безі ісігі ауруының салдарынан болатын әйелдер өлімінің деңгейін азайту және емделіп жатқан немесе ем алып болған әйелдердің өмірінің сапасын жоғарлату.

Тапсырмалар:

- Алматы қаласында _____ мезгіл ішінде маммологиялық қызмет желісін көбейту.
- Алматы қаласындағы маммолог дәрігерлері мен әлеуметтік қызметкерлерді дайындау және қайта дайындау бағдарламаларын еңгізу және жетілдіру (3)
- Сүт безі қатерлі ісігінің алдын алу жұмыстарымен еліміздің халқын әрдайым тұрақты сапалы ақпарттармен қамтамассыз ету

KAMEDA ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

SMART өлшемдері

- **S**pecific Нақтылық

Тапсырмаға байланысты қалай, қай жерде, қашан және қандай жағдай өзгеретіні түсінікті ме?

- **M**easurable Өлшемділік

Мақсатына қарай өлшемге қойылады ма (мысалы, неше адамға қызмет көрсетіледі немесе көрсеткіштер арттырылады)?

- **A**rea-specific Аумақтық

Нақты халық санын немесе белгілі бір аумақты көрсетеді ме (жынысы, жасы, аумақ т.с.с)?

- **R**ealistic Шынайылық

Әрбір тапсырмада көрсетілгендей, жоба қандай да бір өзгерістер еңгізе алады ма?

- **T**ime-bound Анықтылық

Тапсырмада белгілі бір уақыт арасында жетістіктерге жетуі көрсетіледі ме (мысалы, жобаның бірінші алты немесе он екі ай ішінде)?

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Күтілетін нәтижелер:
Expected results:

- Алматы қаласы бойынша 12 мемлекеттік ауруханаларда маммология қызметтері құрылып, жұмыс істеп тұр;
- Алматы қаласындағы маммолог дәрігерлері мен әлеуметтік қызметкерлерге дайындау және қайта дайындау бағдарламалары еңгізіліп жетілдірілді;
- Сүт безі қатерлі ісігінің алдын алу жұмыстары бойынша нормативтік-құқықтық базасы жетілдірілді;
- Сүт безі қатерлі ісігінің 50% аурудың бастапқы кезеңінде алғашқы медициналық-санитарлық көмек көрсету мекемелерінде анықталады
- Алматы қаласы бойынша сүт безі қатерлі ісігі ауруының соңғы кезеңге айналу саны 20% төмендеді
- Сүт безі ісігінің салдарынан қайтыс болатын әйелдердің саны 15% төмендеді.
- 80% отбасы алғашқы медициналық-санитарлық көмек көрсету мекемелерінде сүт безі қатерлі ісігінің алдын алу жқмыстарының көрсетілетін қызметтер пакетін ала алады.
- Ем қабылдап жатқан әйелдердің 60% мемлекеттік тарaптан психолог пен әлеуметтік қызметкердің қызметін алуда.

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА
68

Жобаның жұмыс жоспары:
Work plan, Schedule

Қойылған тапсырмаларға қол жеткізу үшін нақты әрекеттерді көрсетіңіз.

Әр әрекетіңіз келесі талаптарға жауап беру керек:

- Әр тапсырманы түсіндіреді
- Жұмыстың уақыт аралығын көрсетеді
- Әр қадамға жауапты адамдарды тағайындайды
- Кейде: әрекеттерден бөлек күтілетін нәтижелерді көрсетеді

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА
69

Ұсыныстың компоненттері: Жобаның жұмыс жоспары

Іс-шаралар	Мерзімі	Күтілетін нәтиже	Жауапты адамдар
Жоба қызметі			
Қоршаған ортамен әрекеттесу			
Ұйымдық даму			

KAMEDA Центр исследований и консалтинга 70

Ұсыныстың компоненттері: Жобаның жұмыс жоспары

Іс-шаралар	Мерзімі	Күтілетін нәтиже	Жауапты адамдар
Жоба қызметі			
Маммологиялық қызметтің тұжырымдамасын дайындау, сарапшыларды қатыстыру, денсаулық сақтау басқармасымен келісу	1-3 ай	Алматы қаласы бойынша алғашқы медициналық-санитарлық көмек көрсету мекемелері деңгейінде маммологиялық қызметтің тұжырымдамасы дайындалды және келісілді	Жоба менеджері
Маммолог дәрігерлерін дайындау және қайта дайындау бағдарламаларын жетілдіру	2-4 ай	Маммолог дәрігерлерін дайындау және қайта дайындау бағдарламалары жаңартылды және өзекті тренингтерді қосады	Оқыту бағдарламалар ының координаторы

KAMEDA Центр исследований и консалтинга 71

Ұсыныстың компоненттері: Жобаның жұмыс жоспары

Іс-шаралар	Мерзімі	Күтілетін нәтиже	Жауапты адамдар
Қоршаған ортамен әрекеттесу			
Дөңгелек үстелде орындаушы агентствосымен және жобаның серіктестерімен жобаның презентациясын жасау	1 ай	КЕҰ арасынан жобаның серіктестік желісі ұйымдастырылды; денсаулық сақтау басқармасы, әкімдік, маслихаттармен бірігіп жұмыс істеуге саяси келісім алынды	Жоба менеджері

KAMEDA Центр исследований и консалтинга 72

Ұсыныстың компоненттері: Жобаның жұмыс жоспары

Іс-шаралар	Мерзімі	Күтілетін нәтиже	Жауапты адамдар
Ұйымдық даму			
Жобаны жүзеге асыру бойынша техникалық базаны дайындау	1 ай	Жоба кеңсесі 5 компьютермен, көшіргіш құралдарымен қамтылды	Жоба менеджері
Жоба командасын құру	1-2 жоба айы	Жобаға негізгі қызметкерлер жұмысқа алынды және сарапшылар тізімі құрылды	Жоба менеджері мен есепшісі

KAMEDA ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА 73

Бақылау мен бағалау

Бақылау

- Жұмыс қалай жүріп жатыр?
- Жоспарлар қандай шамада орындалуда?

Бағалау

- Дұрыс нәрселер істеіміз бе?
- Дұрыс жасаймыз ба?
- Бізде не шықты және қалай шықты?
- Әлі де қалайша жақсартуға болады?

KAMEDA ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Бағдарламаны бақылау (жобаны)

Басшыларға және басқа да қажет ететін жақтарға бағдарламаның (жобаның) жалпы және бөлек компоненттердің қаншалықты табысты орындалып жатқаны, қойылған мақсаттар қалай орындалатыны және ресурстардың қалай қолданылатыны жайында алдын-ала таңдалған көрсеткіштердің жүйелік түрде ақпаратын/мәліметін жинау.

KAMEDA ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА 75

Бағдарламаны бағалау (жобаны)

Бағдарламаға (жобаға) баға беретін, оның сипатттамасын және нәтижелерін шығаратын, бағдарламаның (жобаның) тиімділігін жоғарлататын және болашақта жоспар құру үшін, бағдарламаның (жобаның) қызметтері жөнінде жүйелі түрде мәліметтерді жинау.

Бақылау жүйесі

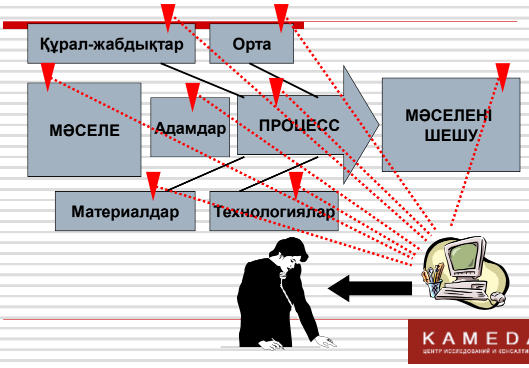

Көрсеткіш (индикатор)

Бағдарламаның (жобаның) сандық және сапалық параметрлерін белгілейтін көрсеткіштер. Бұл көрсеткіштер бағдарламаның процесі қалай жүріп жатқаның және нәтижелерін өлшеп көрсететін оңай және сенімді амалы.

Терминдер

- Салым (input)-ресурстар
- Процесс (process)
- Қысқа мерзімдегі нәтижелер/өнім (output)
- **Аралық нәтиже** (outcome)
- Әсер ету/ықпал ету (impact)

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Бақылау мен бағалаудағы логикалық торы

Adapted from: Rugg et al. (2004). Global advances in HIV/AIDS monitoring and evaluation. New Direction for Evalu
UNAIDS working document (2006). M&E of HIV Prevention

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Жобаның логикалық торы

Жобаның негізгі параметрлері бір бетте

Жобалау (жоспарлау), бақылау және бағалау құралы

жобаны әзірлеуші адам осы жұмысты ең бірінші жасау.
Ұсыныстың негізгі жазуы жобаның қатаң құрылымын көрсететіндей болу керек.

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Жобаның логикалық торы

Жобаның қысқаша мазмұны	Көрсеткіштер (ндикаторлар)	Тексеру әдістері	Болжамдар
Мақсаты Орындалған тапсырмалардан алынатын әлеуметтік әсер	Мақсатқа жеткенің не дәлелдейді?	Оны қалай тексеруге болады?	
Тапсырма Іс-әрекеттерден нәтижелерге неге алып келетінін түсіндіріп беріңіз	Тапсырмалар орындалатынын не дәлелдейді	Оны қалай тексеруге болады?	Орындалған тапсырмалар мақсатқа жетуіне қалай әсер етеді
Нәтижелер Қызмет нәтижесінде не шығады	Нәтижелер орындалғанын не дәлелдейді?	Оны қалай тексеруге болады?	Орындалған тапсырмалар мақсатқа жетуіне қалай әсер етеді
Нәтижелер Қызмет нәтижесінде не шығады	Осыған қажетті қаражат пен ресурстар	Қызметтің болуын дәлелдейтін	Талаптар мен алғышартын сипаттайтын нәтижеге қажетті

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Жобаның логикалық торы
Мысал

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

БмБ (МиО) жүйесін сипаттау

Жобаның тапсырмасы	Санды көрсеткіш	Сапалы көрсеткіш	Тексеру әдістері
1 тапсырма: **Алматы қаласында маммологиялық қызметтердің саны өсті**	• учаскеде тіркеуде тұрған әйелдердің 50% 1 жыл ішінде МҚ бір рет қаралған; • балиғаттық жастағы әйелдердің 60% сүт безі қатерлі ісігінің алдын алу білімдерін жоғарлатты • МҚ қаралудан өткен әйелдердің 50% аурудың алғашқы кезеңінде анықталды; • АМСК мекемелерінде МҚ көрсетуге арналған 12 жаңа томографтар сатып алынды	• Алматы қаласы бойынша 12 мемлекеттік ауруханаларда маммология қызметтері құрылып, жұмыс істеп тұр; • Алматы қаласының әйелдері сүт безі ісігін емдеу туралы уақытылы және сапалы кеңес алады • Алматы қаласы Қазақстанда сүт безі ісігінің алдын алу жұмыстарын өткізу бойынша лидері болды	• Алматы қаласында 12 қалалық емханаларында маммологиялық қызметі еңгізу туралы бекітілген бағдарлама; • Денсаулық сақтау басқармасының МҚ туралы жарияланған Қаулысы; • Науқастарды қабылдау кестесі дайындалған; • МҚ науқастар тізімі • Кеңес алған әйелдердің тізімі • МҚ түгендемелік қағазы, бар құрал-жабдық көрсетілген т.с.с.

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

БмБ (МиО) жүйесін сипаттау

Жобаның тапсырмасы	Санды көрсеткіш	Сапалы көрсеткіш	Тексеру әдістері
2 тапсырма: **Алматы қаласындағы маммолог дәрігерлері мен әлеуметтік қызметкерлерге дайындау және қайта дайындау бағдарламалары жетілдіріліп енгізілді**	• МҚ мамандарының 90% үнемі біліктілігін жоғарлату курстарын өтеді • МҚ 60% мамандары Москва және Санкт-Петербург қалаларындағы МҚ оқыту турларына барды; • Алматы қаласындағы 20 КЕҰ сүт безі қатерлі ісігі бар әйелдерге және олардың жақындарына әлеуметтік сүйемелдеу жобаларын бастады • балиғаттық жастағы әйелдердің 50% сүт безі қатерлі ісігінің алдын алу білімдерін жоғарлатты	▪ Алматы қаласындағы МҚ мамандарына емхана арасынды және шет елдердегі әріптестермен тәжірибе алмасу бағдарламасы дайындалып енгізілді. ▪ КЕҰ өздерінің сүт безі қатерлі ісігімен ауырған бенефициарларына тікелей немесе жанама түрде әлеуметтік сүйемелдеу көрсетуде	• Москва және Санкт-Петербург МҚ-мен ынтымақтастық жөнінде келісімдерге қол қойылды; • Оқыту туралары туралы есптер; • Оқытылған МҚ мамандарының тізімі; • Оқыту кестесі, курстар бағдарламасы, таратылатын материалдар, оқытуға қатысушылардың кері байланыс сауалнамалары; • БАҚ электрондық және баспа мақалалары мен репортаждары;

85

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

БмБ (МиО) жүйесін сипаттау

Жобаның тапсырмасы	Санды көрсеткіш	Сапалы көрсеткіш	Тексеру әдістері
3 тапсырма: **Сүт безі қатерлі ісігінің алдын алу жұмыстарымен еліміздің халқы әрдайым тұрақты сапалы ақпарттармен қамтамассыз етіледі**	• 20 БАҚ сүт безі қатерлі ісігінің алдын алу туралы материалдар үнемі жарияланып тұрады • Сүт безі қатерлі ісігінің алдын алу маңыздылығы жөнінде Қазақстанның 3 млн. тұрғындары ақпараттандырылды. • балиғаттық жастағы әйелдердің 50% сүт безі қатерлі ісігінің алдын алу білімдерін жоғарлатты • МҚ қаралудан өткен әйелдердің 50% аурудың алғашқы кезеңінде анықталды;	• БАҚ сүт безі қатерлі ісігінің алдын алу туралы қажетті ақпаратты белсенді жариялауды • Население Алматы тұрғындары МҚ сенімді көзқараспен қарайды • БАӨ материалдары әйелдердің өз денсаулығына жауапты карауына ықпалын тигізуде	• БАҚ-ымен ынтымақтастық жөнінде келісімдерге қол қойылды • БАҚ электрондық және баспа мақалалары мен репортаждары; • КЕҰ мен БАҚ ғаламтор арқылы ақпарат жіберу; • КЕҰ мен МҚ науқастары арасындағы кері байланыс; • Кеңес алған әйелдердің тізімі • КЕҰ жобалары, БАҚ жобалар туралы ақпараттар • Т.с.с.

86

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Бақылау мен бағалау ақылы тұрады

- Халықаралық стандарт – ұлттық бағдарламаның жалпы бюджетінен 5% дан 10% дейін ұлттық деңгейде БмБ бөлінеді (мемлекеттік бюджетті және сыртқы қаржы көздерін қосқанда).
- Халықаралық стандарт – облыстық және аймақтық бағдарламаларының жалпы бюджетінен 3% дан 5% дейін облыстық және аймақтық деңгейде БмБ бөлінеді
- Осы қаржының көп бөлігі БмБ жүргізуге қажетті адами ресурстарымен қамтамассыз етуге арналған.

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Ұсыныстың компоненттері Жобаның тұрақтылығы

Тұрақтылықтың мақсаты	Мақсатқа жету стратегиясы
Маммологиялық қызмет 12 алғашқы медициналық-санитарлық көмек көрсету мекемелерінде тоқтаусыз жұмыс істеп тұр	Мемлекеттік бюджет тарапынан тоқтаусыз қаржыландыруды қамтамассыз ету мақсатымен денсаулық сақтау басқармасында, әкімшілікте және Маслихатта 12 маммологиялық қызметтің аралық нәтижелерінің және тұжырымдаманың презентациясын өткізу. Осы қажеттіліктерге керек жергілікті бюджетті өсіруіне ықпал ететін байланыс жасау. МҚ тиімділігі түскен жағдайда немесе кез келген мәселелер туындаған кездегі әкімшілігінің бақылауы.
Қызметкерлердің біліктілігін арттыру бағдарламасы тиімді әрі жоспарланған түрде дамып отыр	Оқыту модульдері қатысушылардың кері байланысы арқалы берілетін пікірлетінің есебімен және жүргізілген тәжірибе негізінен түзетіледі. МҚ қаржыландыруын өсіру үшін АМСК әкімшілігімен жұмыс жасау. МҚ қызмет көрсету пакетін кеңейту үшін КЕҰ жұмыс жасау.

88

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

ЖЕЛІНІ ҚҰРУ

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Үшінші сектордың ішінде әрекеттесу және сектор арасындағы әрекеттесу түрлері

Үшінші сектор арасында:

- Тіркелген КЕҰ
- Ынталы топтар (ЫТ)
- Жеке тұлғалар

Сектор арасындағы әрекеттесу:

- Тіркелген КЕҰ және ынталы топтар
- Мемлекеттік органдар
- Бизнес құрылымдары

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Әрекеттесу мақсаты

- Қажетті көлемде ерекше және мазмұнды ақпараттар/мәліметтер алу
- Өзінің ақпараттық негізін кеңейту (клиенттер жөнінде, серіктестер, демеушілер, грант берушілер, қарсыластар т.с.с.);
- Қосымша ресурстар
- Көрсетілетін қызметтер сапасын күшейту
- Желі мүшелерінің қаржы тұрақтылығын жоғарлату
- Желі мүшелерін қоғам алдында жоғары қадірлеу

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Әрекеттесу түрлері: Бірлесуге бағытталған 3 қадам

Серіктестерді тауып және олармен бірлесу үшін, бар болғаны 3 қадам жасау керек:

- Әлеулетті (потенциальных) әріптестерді және бәсекелестерді айқындау;
- Әрқасысының қызығушылықтары мен мәселелерін талдап, жалпы қызығушылықтары мен мәселелерін табу;
- Әр деңгейде жалпы жоспарды белгілеу: ұйым арасында, әр ұйымда, бөлек белсенділер арасында.

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Әрекеттесу түрлері және олардың айырмашылықтары

Стратегиялық альянс – ұзақ мерзімге созылатын үлкен мақсатқа жеткізетін бірлестік.

Желі – бір мақсатқа жету үшін тұрақты түрде ақпараттармен алмасу қызметін атқаратын, бірақ, өзінің дербестігін сақтайтын, әртүрлі қызығушылықтары бар топтар ұйымы

Көбінесе *коалицияда* қолданылады**:** белгілі бір өзгерістерге алып келетін әр қайсысы бөлек жасай алмайтын, коалиция мүшелері адамдық және материалдық ресурстарын біріктіреді (осындай жұмыс атқарылса, әрі қарай *коалиция* одақтарға немесе ассоциацияларға айналады)

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желінің және коалицияның түрлері

- **Ерікті формалды емес желі** – желінің не атауы жоқ, не арнайы қызметкерлері жоқ, топтын өзінен түсетін қаражаттан басқа, не ешқандай қаражаты жоқ. Ақпараттық алмасуын қамтамассыз ететін, өз күштерін үйлестіру арқылы бірлескен жұмысын бағыттайтын, желі әрбір топтан жиналатын бірнеше өкілдерін қарастырады.

- **Ұйымдық формалды емес желі (коалиция) –** атауы, жалпы мінездемесі бар тапсырмалар орындайтын, формалды өкіл құрылымы және топтық шешім қабылдайтын механизмі бар. қаржылық және штат құрылымы желінің ұйым-мүшелік есебінен келеді

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Коалиция және желі түрлері

- **Географиялық желілер мен коалициялар** – бір ғана облыс, қала немесе аудан адамдарын біріктіреді;
- **Уақытша желілер мен коалициялар** нақты міндет атқару үшін туындайды;
- **Бір мәселенің желілері мен коалициялары**, бір кәсіптік сұрақ маңында топтарды біріктіреді;
- **Көп мәселелі желілер мен коалициялар**, кең ауқымды мүдделері бар топтарды біріктіреді.

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желі жұмысының кемшіліктері

- Басқа жұмыс жүргізуге кедергі келтіреді
- Желінің әлсіз мүшелері өз міндеттерін орындай алмайды
- Компромисстің көп болуы
- Күш-қуаттың тең болмауы
- Жеңіс нәтижесінде жеке ұйымдар «ұпайлар» (артықшылықтары) жинай алмайды.
- Әлсіз,қуатсыз тактика

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

ЖЕЛІ жұмысының артықшылықтары

- Жалғыз адам жете алмағанға жету
- Қатысушы-ұйымдардың ықпал етуінің ұлғаюы
- Жаңа көшбасшыларды табу
- Ресурстарды көбейту
- Масштабты кеңейту
- Қызметтің/жұмыстың сапасын арттыру
- Саяси ықпал

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желі жұмысының кезеңдері

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желі ішіндегі өзара қарым-қатынас

1. Құру кезеңі:

- Анық мақсат қойып, міндеттерді анықтап алыңыз
- Осы міндеттермен келісетін ұйымдар мен жеке адамдарды қызықтырыңыз
- Бірлесу үрдісіне жағдай тудырыңыз

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желі мүшелерінің уәждемесі (мотивациясы)

- Желі оқшаулықты жояды;
- Желі дегеніміз – бұл ұйым немесе топ ішінде ақпарат немесе қызметпен алмасу;
- Мақсатқа жету;
- Иерархиялық құрылымның жоқтығы;
- Ақпарат алмасуда сенімді құрал;
- Өз өнімдерін өткізу мүмкіндіктерінің нығаюы;

KAMEDA ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желі ішінде өзара әрекет ету

2. Қолдау мен өсудің кезеңі

- Ерекше ролдерге нақты сипаттама беріңіз
- Ұйымдық немесе жылжымалы құрылым құрыңыздар ; мықты желі құруға тігінен, иерархиялық құрылымдар әсер етпейді
- Бар біліктің түгендеуін өткізіңіз (факс, ғаламтор, кездесуге арналған орындар және т.б.)
- Жетіспейтін білім мен білікті жаңа мүшелер қабылдап толықтырыңыз
- Коммуникация жүйесін құрыңыз (телефондық ағаш туралы)
- КЕҰ мүшелері туралы мәлімет құрыңыз (аты-жөні, мекенжайы, ұйым міндеттері және т.б.)

KAMEDA ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желі ішіндегі келіспеушіліктер-шешілетін мәселелер

- Әр түрлі ұйымдардың, желі мүшелерінің жасырын мақсаттары;
- "Территориалдық сұрақтар" (қай офиста жиналыс, іс-шара өтетініне байланысты мәселелер)
- Кво-мәртебесін жоймау тілегі
- Консерватизм-ескішілдік
- Кейде желі мақсатын дұрыс түсінбейді
- Қаржы көздері/қаржыландыру
- Кейбір ұйымдардың «қара істері» бар
- Мүдделер келіспеушілігі
- Бірлестіктің анықталмаған формасы
- Жұмыстың түрлі стилдері; шешім қабылдауда қолданатын түрлі әдістер
- Желі мүшелерінің арасында байланыстың жоқтығы
- Желі құрудың мақсатын дұрыс түсінбеуі
- Мәселені шешуде бірінші кім болғаны туралы дау/талас

KAMEDA ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желі ішіндегі қарсылықтар

- ☐ Белгілі бір жақтың мүддесін қолдамауы
- ☐ Ресурстардың жетілген нәтижеге тең болмауы
  - **Бірінші стереотип** – ұйымның үлес қосуға дайын болмауы
  - **Екінші стереотип** — бәсекелестіктен қорқу – серіктес қатынастарды түсінбеуі
- ☐ Осы уақытта осы ұйымға бұл желінің керек еместігі
- ☐ Міндет сұрағы – желіге кіргенде ұйымдар міндеттерден шығып кету қауіпі жиі кездеседі

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желі ішіндегі келіспеушіліктер - стратегия (жұмыстың әдістері мен тәсілдері):

- ☐ Бастапқы кезеңде асықпаңыз – ұйымдар бір-бірін бағалау үшін уақыт керек және мақсатты айқындап алу қажет
- ☐ Желінің мақсатына көзқарасыңызды айқындап алыңыз және бәтуаға (консенсусқа) жетіңіз
- ☐ Ұйымдар мен жеке адамдар міндеттерін білуіне қол жеткізіңіз
- ☐ Міндеттерді орындауда және мәселелерді шешуде жұрттың қатысуын қамтамасыз етіңіз
- ☐ Келіспеушіліктерді шешу ретін келісіп алыңыз
- ☐ Жұмысты барлығының көзқарасы бірдей сұрақтан бастаңыз
- ☐ Бір-бірін жеке танысып-білісу керек
- ☐ Мәселе шешуде негізгі ережелер қабылдап алыңыз
- ☐ Желі мүшелеріне өзара байланыс жасауға мүмкіндік беру

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желі ішіндегі өзара әрекет: Желіні басқару

Басқару қызметтері:
- ☐ Координатор
- ☐ Комитет мүшелері және т.б.

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желі ішіндегі өзара әрекет: қарым-қатынасты формалдау

- Басқарушылардың функцияларын бөліп беру (үйлестірмелік комитетті ауыстырып отырыңыз)
- Мақсат пен міндеттерді айқындаңыз
- Арнайы міндеттерді орындау үшін топқа бөлініңіздер
- Барлық мүшелер арасында міндеттерді бөліп беріңіз
- Қатысу негізінде жоспарлауға және шешім қабылдауға қатысыңыз
- Желі мүшелері арасындағы сенімділік пен бірігуді қолдаңыз
- Қатысушылардың мотивациясын қорғаңыз

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желі ішіндегі өзара әрекет: Кездесулер мен құжаттар

- Қажет болғанда ғана кездесіңіз.
- Күн тәртібін құрыңыз және алдын-ала таратыңыз; кездесуді көп созбаңыз; кездесуді уақытында аяқтаңыз ; кездесу фасилитаторларын ауыстырып тұрыңыз
- Келген адамдарды белгілеңіз және хаттама жүргізіңіз
- Желі мүшелерінің фасилитация біліктілігін пайдаланып,оларға мәселе шешуде көмек беріңіз
- Кездесу кезінде қиын сұрақтарды ашық талқылаңыздар

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желідегі шешім қабылдау механизімі

Консенсус
Бұл механизмде қатысушылардың бәрі тең, шешімдер ұжыммен қабылданады, бірақ, барлық мүшелердің келісімімен, олар өзара байланыста және әрекеттеседі. Басқа сөзбен, тең құқылы, орталықтандырылмаған модель.

Кеңестік механизм
Бұл желіде үйлестірмелік-аөпараттық орталық бар, көпшіліктің дауысымен шешім қабылданады, жалпы талқылауға әркім өзінің ұсынысын айта алады, барлық қатысушылардың арасында бйланыс бар, бірақ, қарым-қатынас көбінесе орталық арқылы жүргізіледі. Орталықтандырылған моделі қатаң емес .

Командалық механизм
Шешім орталықта қабылданады, Көбінесе ол өзі бастамамен аттанады, байланыс тікелей орталық пен қатысушылардың арасында өтеді. Орталықтандырылған моделі қатаң.

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желідегі мүшелік

Желіге кімнің кіруіне қақысы бар және желі мүшесі мәртебесіне ие бола алатының шешу қажет:

- Тек қана қазақстандық ұйымдар немесе ықпалды топтар, немесе шет елдегі ұйымдар да ма?
- Саясаттық партиялар және кәсіподақтар?
- Қоғам қайраткерлері (жеке тұлғалар ретінде)?
- Бизнес және мемлекеттік, қоғамдық мемлекеттік ұйымдар?

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Желідегі мүшелік

Желіге кіру немесе шығу рәсімдерін заңды түрде жасау:

- Желіге кіру немесе шығу рәсімдерін жазып өту
- Заңды кворум (мәжіліс шешімінің заңды болуы үшін қатысушылар санының жеткілікті болуы), желідегі қатынасу мүшелерден тұрады
- Желі мүшелерінің құқығы мен міндеттері
- Жаңа мүшелер кірген процесін үйлестіру кезінде әкімшілік атқарымын бөліп нақты жазып өту

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Қолданылған әдебиеттер

- Материалы серии тренингов, вебинаров и консультирования ОФ «КАМЕДА» 2010-2013 г.г.
- Материалы тренингов Counterpart Int. По темам «Стратегическое планирование» (Д.Григорьев,2001) «Мониторинг и оценка», «Построение Сети» 2001-2004
- Оценка программ: методология и практика. / Под ред. А.И. Кузьмина, Р. О'Салливан, Н.А. Кошелевой. – М.: Издательство «Престо-РК», 2009. – 396 с
- Материалы «Школы мониторинга и оценки», Гражданский Альянс Казахстана, 2011
- Налоговый Кодекс РК
- National Evaluation Capacity Development: Practical tips on how to strengthen National Evaluation Systems/ A Report for the United Nations Evaluation Group (UNEG) Task Force on National Evaluation Capacity Development
- Стандарты оценки в системе ООН, 2005
- «Вовлечение граждан в решение проблем»,Counterpart Int. 2003

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

KAMEDA
ЦЕНТР ИССЛЕДОВАНИЙ И КОНСАЛТИНГА

Назарларыңызға рахмет!

Кеңес алу үшін хабарласыңыздар:

Махаббат Еспенова, Атқарушы Директор, «Адам құқығын жоғарлату үшін желіні күшейту» жобасының координаторы

Александра Казакова, Қамқоршылар Кеңесінің Төрағасы, «Адам құқығын жоғарлату үшін желіні күшейту» жобасының жаттықтырушысы

Меруерт Сандықбаева, жобалар мен бағдарламалар менеджері, «Адам құқығын жоғарлату үшін желіні күшейту» жобасының жаттықтырушысы

E-mail: m.yespenova@mail.ru ; akazakova@inbox.ru; msandykbayeva@gmail.com

Skype: m.yespenova; alexandra kazakova, meruyerts

112